VAI TRÒ CỦA VIỆC SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC TRONG ĐÀO TẠO NGHỆ THUẬT THANH NHẠC CHUYÊN NGHIỆP

HÀ THỊ LÝ
NGUYỄN THỊ HUYỀN
Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Nhận bài ngày 04/9/2025. Sửa chữa xong 05/10/2025. Duyệt đăng 06/10/2025.

Abstract

This study analyzes the role of teaching aids in professional vocal music training, particularly within the context of contemporary arts education. The integration of tools such as information technology, vocal training software, recording and playback devices, and online learning platforms has significantly enhanced teaching quality, improved performance skills, and fostered musical perception among learners. Through practical surveys and theoretical analysis, the paper proposes several solutions to optimize the use of teaching aids in professional vocal music education.

Keywords: *Arts education, educational technology, performing arts, teaching aids, vocal music training.*

1. Đặt vấn đề

Trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp, việc truyền đạt kiến thức và kỹ năng không chỉ phụ thuộc vào năng lực của giảng viên (GV) mà còn chịu ảnh hưởng lớn từ phương tiện dạy học (PTDH) được sử dụng. Sự phát triển của công nghệ đã mở ra nhiều cơ hội mới cho việc giảng dạy Thanh nhạc, đặc biệt trong việc cá nhân hóa quá trình học tập và nâng cao hiệu quả luyện tập. Bối cảnh hội nhập và phát triển của nền giáo dục hiện nay, việc đổi mới phương pháp dạy và học là một yêu cầu cấp thiết. Đào tạo nghệ thuật đóng vai trò cốt lõi, việc ứng dụng các PTDH hiệu quả càng trở nên quan trọng. Đối với chuyên ngành Thanh nhạc càng đòi hỏi sự cảm thụ tinh tế và kỹ thuật biểu diễn cao. Bên cạnh phương pháp truyền miệng việc truyền dạy Thanh nhạc còn sử dụng đa dạng các PTDH khác mới tạo ra môi trường học tập sinh động, giúp sinh viên (SV) tiếp thu kiến thức một cách trực quan, đồng thời phát triển toàn diện các kỹ năng cần thiết. Bài viết phân tích sâu sắc vai trò của các PTDH trong đào tạo thanh nhạc chuyên nghiệp, từ đó đề xuất các giải pháp nhằm tối ưu hóa quá trình này. Tuy nhiên, việc sử dụng PTDH trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc còn gặp một số khó khăn. Một số cơ sở đào tạo chưa đủ điều kiện để trang thiết bị PTDH hiện đại. kỹ năng về công nghệ thông tin của giáo viên chưa đồng bộ để tích hợp PTDH vào chương trình giảng dạy một cách hiệu quả. Vì vậy, để giải quyết vấn đề này cần phải đầu tư vào việc trang bị thiết bị dạy học hiện đại cho các trường đào tạo nghệ thuật thanh nhạc, nâng cao kỹ năng và kiến thức về công nghệ,... sẽ giúp đào tạo ra những nghệ sĩ thanh nhạc có kỹ năng và kiến thức tốt hơn.

2. Phương pháp nghiên cưu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu chuyên ngành, tài liệu giảng dạy và các công trình nghiên cứu liên quan đến lý luận dạy học, PTDH và giáo dục nghệ thuật; phỏng vấn GV và SV chuyên ngành Thanh nhạc để thu thập ý kiến về hiệu quả, mức độ ứng dụng và nhu cầu sử dụng PTDH hiện đại; kết hợp giữa phân tích lý luận và khảo sát thực tiễn cơ sở đào tạo nghệ thuật chuyên nghiệp nhằm làm rõ vai trò của việc sử dụng PTDH trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp. Các thông tin thu được từ phỏng vấn được đưa ra những đánh giá khách quan và đề xuất giải pháp nhằm nâng

Email: haanh0304@gmail.com

cao hiệu quả sử dụng PTDH trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp tại Việt Nam, góp phần bổ sung dữ liệu thực tiễn, làm rõ hơn những nhận định lý luận

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Khái niệm và phân loại phương tiện dạy học trong đào tạo Thanh nhạc

Dạy học là quá trình tương tác giữa người dạy và người học, trong đó "Có sự phối hợp thống nhất giữa hoạt động chỉ đạo của thầy thông qua hoạt động dạy với hoạt động tự giác, tích cực, tự lực và sáng tạo của trò thông qua hoạt động học nhằm đạt mục tiêu dạy học" [10, tr. 14]. Có thể hiểu: Dạy học là một quá trình tổ chức cho người dạy và người học được tương tác giữa sự điều khiển của người dạy và hoạt động học tập của người học thông qua việc lĩnh hội tri thức, kỹ năng, thái độ và phát triển năng lực nhằm đạt được mục tiêu giáo dục.

Phương tiện dạy học "Là toàn bộ những trang thiết bị, đồ dùng, dụng cụ được sử dụng phục vụ trực tiếp cho việc giảng dạy và học tập trong nhà trường" [2]. Bài viết cũng cho biết: "Theo *Từ điển Bách khoa Việt Nam*, PTDH (còn gọi là đồ dùng dạy học, thiết bị dạy học) là một vật thể hoặc tập hợp các vật thể mà giáo viên sử dụng trong quá trình dạy học để nâng cao hiệu quả, giúp học sinh lĩnh hội khái niệm, định luật, hình thành tri thức, kỹ năng, kỹ xảo và thái độ cần thiết" [2]. Khái niệm cho thấy, PTDH là những công cụ, thiết bị, vật liệu được sử dụng trong quá trình giảng dạy nhằm truyền tải kiến thức, hình thành kỹ năng và thái độ cho người học.

Giáo dục nghệ thuật "Là những hoạt động giáo dục về nghệ thuật và thực hiện nhiệm vụ giáo dục thông qua nghệ thuật" [8, tr. 9]. Nghĩa là: "Việc chuyển thể các ý tưởng sáng tạo vào các tác phẩm nghệ thuật thông qua những phương tiện văn hóa" [8, tr. 7-8]. Giáo dục nghệ thuật không chỉ là truyền đạt kiến thức mà còn là quá trình phát triển năng lực thẩm mỹ, sáng tạo và cảm thụ nghệ thuật. Theo Lê Vũ Anh: "Giáo dục nghệ thuật là một nội dung giáo dục quan trọng nhằm hình thành, phát triển năng lực thẩm mỹ và phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu nghệ thuật cho học sinh" [4]. Theo Nguyễn Thị Thanh Thảo: "Giáo dục nghệ thuật phải bao gồm cả nghệ thuật truyền thống và những loại hình nghệ thuật đương đại" [8, tr. 9]. Đối với dạy học nghệ thuật, PTDH là công cụ giúp giáo viên truyền đạt kiến thức, minh họa và trình diễn các kỹ thuật thanh nhạc một cách trực quan, giúp người học thuận lợi trong quá trình học, phát triển năng lực thẩm mỹ, sáng tạo và cảm thụ nghệ thuật.

3.2. Phương tiện dạy học trong Thanh nhạc

3.2.1. Phương tiện dạy học truyền thống

Trong dạy học nói chung, giáo trình, sách giáo khoa, tài liệu hướng dẫn, bài tập thực hành,... là tài liệu học tập nền tảng. Các giáo trình kinh điển trong thanh nhạc, tài liệu về kỹ thuật Belcanto cũng như các sách về giải phẫu học cơ quan phát âm là những tài liệu học tập nền tảng, giúp SV nắm vững kiến thức chuyên ngành. Bên cạnh đó, PTDH còn bao gồm các bản ghi âm, video, DVD, CD của các danh ca thế giới để làm tư liệu giảng dạy, phân tích kỹ thuật, cách SV tự ghi âm để tự đánh giá và cải thiện kỹ năng chuyên môn Thanh nhạc. Đối với dạy học Thanh nhạc, cây đàn Piano là phương tiện không thể thiếu, giúp GV đệm hát, thị phạm và chỉnh cao độ cho SV. Piano giúp GV minh họa âm thanh một cách chính xác việc kết nối giữa lý thuyết và thực hành âm nhạc. Các yếu tố như quãng, cao độ, hợp âm, nhịp điệu… đều có thể được thể hiện rõ ràng qua tiếng đàn, giúp SV dễ dàng hình dung và bắt chước. Khi luyện thanh, GV thường dùng piano để xác định nốt chuẩn, từ đó hướng dẫn SV điều chỉnh giọng hát sao cho đúng cao độ (intonation) và đúng nhịp. Việc hát theo tiếng đàn giúp SV phát triển khả năng cảm âm, kiểm soát hơi thở và làm chủ giọng hát, đặc biệt quan trọng trong việc hình thành tư duy âm nhạc và khả năng biểu diễn chuyên nghiệp.

3.2.2. Phương tiện hiện đại

a. Phần mềm chuyên nghiệp

Trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp, việc ứng dụng các phần mềm và nền tảng

công nghệ hiện đại đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả giảng dạy và rèn luyện kỹ năng. Các phần mềm luyện tai nghe như *Teoria* và *Functional Ear Trainer* giúp SV phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc thông qua các bài tập nhận biết quãng, hợp âm, giai điệu và tiến trình hòa âm [5]. Việc luyện tai nghe không chỉ cải thiện khả năng phân biệt âm thanh mà còn hỗ trợ trực tiếp cho kỹ năng thị tấu - một năng lực thiết yếu trong biểu diễn thanh nhạc. Bên cạnh đó, phần mềm chỉnh sửa âm thanh như *Audacity* và *Adobe Audition* cho phép SV ghi âm, phân tích và chỉnh sửa giọng hát của mình. Qua đó, người học có thể nhận diện các lỗi kỹ thuật như lệch cao độ, thiếu kiểm soát hơi thở hoặc phát âm chưa rõ, từ đó điều chỉnh giọng hát một cách chủ động và hiệu quả. Ngoài các phần mềm chuyên dụng, "Ứng dụng công nghệ trong giảng dạy âm nhạc" [3] là một nghiên cứu hết sức cần thiết dành cho SV đào tạo ngành Âm nhạc nói chung và đối với chuyên ngành Thanh nhạc nói riêng. Các nền tảng như *YouTube* cung cấp nguồn tài nguyên học tập phong phú, bao gồm video hướng dẫn kỹ thuật, bài giảng của chuyên gia và biểu diễn mẫu từ nghệ sĩ chuyên nghiệp. Việc học hỏi từ các video thực tế giúp SV mở rộng kiến thức và phát triển phong cách cá nhân. Phần mềm luyện thanh như *Sing Sharp* hỗ trợ người học luyện tập bài bản, theo dõi tiến trình và nhận phản hồi về kỹ thuật giọng hát, góp phần cá nhân hóa quá trình học tập và nâng cao chất lượng luyện thanh. Trong nghiên cứu *Vai trò của công nghệ trong giáo dục Âm nhạc: Khảo sát về việc sử dụng máy tính trong giảng dạy Âm nhạc tại các Trường Cao đẳng Sư phạm ở Vùng Volta, Ghana* của nhóm tác giả Mawusi Foster Eddison cho biết: "It is long overdue for public sector to assess and identify the strengths and weakness of all ICT initiatives for colleges of education for further improvement (Đã đến lúc khu vực công cần tiến hành đánh giá và xác định những điểm mạnh, điểm yếu của tất cả các sáng kiến về công nghệ thông tin và truyền thông dành cho các trường cao đẳng sư phạm nhằm hướng tới việc cải thiện hiệu quả hơn nữa)" [5].

b. Công nghệ số và trí tuệ nhân tạo

Trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp, việc ứng dụng các phần mềm và nền tảng công nghệ hiện đại đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả giảng dạy và rèn luyện kỹ năng. Các phần mềm luyện tai nghe như *Teoria và Functional Ear Trainer* giúp SV phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc thông qua các bài tập nhận biết quãng, hợp âm, giai điệu và tiến trình hòa âm. Việc luyện tai nghe không chỉ cải thiện khả năng phân biệt âm thanh mà còn hỗ trợ trực tiếp cho kỹ năng thị tấu - một năng lực thiết yếu trong biểu diễn thanh nhạc [1]. Bên cạnh đó, phần mềm chỉnh sửa âm thanh như *Audacity và Adobe Audition* cho phép người học ghi âm, phân tích và chỉnh sửa giọng hát của mình. Qua đó, người học có thể nhận diện các lỗi kỹ thuật như lệch cao độ, thiếu kiểm soát hơi thở hoặc phát âm chưa rõ, từ đó điều chỉnh giọng hát một cách chủ động và hiệu quả. Ngoài các phần mềm chuyên dụng, các nền tảng như *YouTube* cung cấp nguồn tài nguyên học tập phong phú, bao gồm video hướng dẫn kỹ thuật, bài giảng của chuyên gia và biểu diễn mẫu từ nghệ sĩ chuyên nghiệp. Việc học hỏi từ các video thực tế giúp SV mở rộng kiến thức và phát triển phong cách cá nhân. Phần mềm luyện thanh như *Sing Sharp* hỗ trợ người học luyện tập bài bản, theo dõi tiến trình và nhận phản hồi về kỹ thuật giọng hát, góp phần cá nhân hóa quá trình học tập và nâng cao chất lượng luyện thanh. Trong thời đại số ngày nay, trí tuệ nhân tạo (AI) đang ngày càng khẳng định vai trò quan trọng trong lĩnh vực giáo dục nghệ thuật, đặc biệt là đối với đào tạo thanh nhạc chuyên nghiệp. Một trong những ứng dụng nổi bật của AI là khả năng phân tích giọng hát. Các thuật toán AI có thể xử lý hàng nghìn mẫu giọng hát để nhận diện đặc điểm âm sắc, cao độ, độ vang, độ rung và các lỗi kỹ thuật phổ biến như lệch tông, thiếu kiểm soát hơi thở hay phát âm chưa rõ. Dựa trên dữ liệu đầu vào từ giọng hát của từng học viên, hệ thống AI có thể đề xuất bài tập luyện thanh phù hợp với chất giọng, điểm mạnh và điểm yếu cá nhân. Điều này giúp quá trình luyện tập trở nên cá nhân hóa, hiệu quả và tiết kiệm thời gian hơn. Ngoài ra, AI còn được tích hợp trong các phần mềm học tập tương tác, cho phép người học nhận phản hồi tức thì, theo dõi tiến trình luyện tập và điều chỉnh kỹ thuật theo thời gian thực. Một số nền tảng còn sử dụng AI để mô phỏng môi strường biểu diễn, hỗ trợ người học luyện tập trong không gian sân khấu ảo, từ đó rèn luyện tâm lý biểu diễn và khả năng xử lý tình huống.

Theo Thạc sĩ Trịnh Thị Oanh (giảng viên Thanh nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương):

"Việc ứng dụng AI không chỉ giúp nâng cao hiệu quả giảng dạy mà còn mở ra những phương pháp học tập cá nhân hóa, hiện đại và linh hoạt hơn cho người học". Có thể thấy: AI không chỉ là công cụ hỗ trợ mà còn là động lực đổi mới phương pháp giảng dạy Thanh nhạc, giúp người học phát triển toàn diện về kỹ thuật, tư duy và khả năng thích nghi với môi trường âm nhạc chuyên nghiệp trong thời đại số.

c. Hệ thống phòng học cách âm

Trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp, phòng học cách âm có vai trò quan trọng trong việc phát triển kỹ năng biểu diễn, kiểm soát giọng hát và hoàn thiện sản phẩm âm nhạc cá nhân. Trong đào tạo Thanh nhạc hiện nay, việc SV được tiếp cận với hệ thống phòng học được hiểu như một phòng thu chuyên nghiệp loại nhỏ với đầy đủ micro chuyên dụng, sound card, tai nghe và phần mềm ghi âm - chỉnh sửa âm thanh. Micro giúp SV nhận diện rõ đặc điểm giọng hát như độ vang, độ sáng, độ rung và khả năng kiểm soát hơi thở. Sound card đảm bảo tín hiệu âm thanh trung thực, còn tai nghe hỗ trợ nghe lại bản thu chi tiết để phát hiện lỗi kỹ thuật.

Thạc sĩ Phạm Hoàng Trung - Phó trưởng Khoa Sư phạm Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương cho biết: "Quá trình tự thu âm và chỉnh sửa bản thu giúp SV rèn luyện kỹ năng kỹ thuật và hình thành tư duy âm nhạc độc lập. Việc nghe lại giọng hát của chính mình cho phép đánh giá khách quan, nhận diện điểm mạnh - điểm yếu và xây dựng kế hoạch luyện tập cá nhân hóa". Có thể thấy, ngoài học tập kỹ thuật chuyên ngành, SV học Thanh nhạc còn được làm quen với quy trình sản xuất âm thanh giúp SV hiểu rõ yêu cầu kỹ thuật trong biểu diễn chuyên nghiệp, chuẩn bị tốt cho các buổi ghi âm, biểu diễn trực tiếp hoặc sản xuất sản phẩm âm nhạc cá nhân.

Hệ thống phòng thu mini không chỉ là công cụ hỗ trợ luyện tập mà còn là môi trường học tập thực tế, kết nối giữa lý thuyết và thực hành, giữa kỹ năng thanh nhạc và công nghệ âm thanh - yếu tố ngày càng quan trọng trong ngành công nghiệp âm nhạc hiện đại.

3.3. Vai trò của phương tiện dạy học trong đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp

"Giáo dục thanh nhạc trong kỷ nguyên số không phải là việc thay thế phương pháp truyền thống mà là hành trình tích hợp và chuyển đổi tư duy" [7]. Smith, J. trong nghiên cứu *The Role of Technology in Vocal Pedagogy* cho biết: *"Đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp, PTDH hiện đại đóng vai trò thiết yếu trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy, phát triển kỹ năng và hình thành tư duy nghệ thuật cho người học"* [5]. Có thể thấy: Từ nhạc cụ truyền thống như đàn piano đến các phần mềm chuyên dụng, thiết bị âm thanh, nền tảng số, tài nguyên trực tuyến, mỗi phương tiện đều góp phần hỗ trợ quá trình giảng dạy và học tập một cách hiệu quả [9]. Từ những ý kiến trên cho thấy: - PTDH giúp minh họa trực quan các kỹ thuật thanh nhạc, hỗ trợ GV truyền đạt kiến thức sinh động và dễ hiểu. Đàn piano giúp xác định cao độ, quãng và nhịp điệu chính xác; các phần mềm như VoceVista, Sing Sharp hay Pitch Analyzer hỗ trợ phân tích giọng hát theo thời gian thực, giúp SV nhận diện lỗi kỹ thuật và điều chỉnh kịp thời; - Công nghệ hiện đại tăng cường tính tương tác và cá nhân hóa trong giảng dạy. Các ứng dụng luyện thanh, phần mềm chỉnh sửa âm thanh và nền tảng học trực tuyến cho phép SV luyện tập ở mọi lúc, nhận phản hồi tức thì và theo dõi tiến trình học tập cá nhân; - PTDH cung cấp nguồn tài liệu phong phú như video biểu diễn, bài giảng chuyên sâu và các bài tập kỹ thuật kinh điển (Concone, Vaccai), giúp SV mở rộng kiến thức và phát triển gu thẩm mỹ âm nhạc.

Trong các bài tham luận tại Kỷ yếu Hội thảo "Nâng cao chất lượng đào tạo Thanh nhạc trong giai đoạn hiện nay" [6] cho thấy việc sử dụng phương tiện hiện đại giúp rút ngắn khoảng cách giữa lý thuyết và thực hành, chuẩn bị cho SV bước vào môi trường biểu diễn chuyên nghiệp trong ngành công nghiệp âm nhạc hiện đại.

3.4. Giải pháp và định hướng phát triển việc sử dụng phương tiện dạy học trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc

3.4.1. Giải pháp

Trong bối cảnh giáo dục nghệ thuật đang từng bước hội nhập với xu thế phát triển công nghệ và

toàn cầu hóa, việc nâng cao hiệu quả sử dụng PTDH trong đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp trở thành một yêu cầu cấp thiết. Để đạt được mục tiêu này, dạy học Thanh nhạc trong cơ sở đào tạo cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp từ cấp quản lý đến hoạt động giảng dạy cụ thể nhằm tạo ra môi trường học tập hiện đại, sáng tạo và phù hợp với đặc thù của ngành nghệ thuật.

a. Đổi mới tư duy quản lý giáo dục nghệ thuật

Một trong những giải pháp quan trọng hàng đầu là đổi mới tư duy quản lý giáo dục trong lĩnh vực nghệ thuật. Các cơ quan quản lý và cơ sở đào tạo cần nhận thức rõ vai trò của PTDH hiện đại trong việc nâng cao chất lượng đào tạo Thanh nhạc. Việc xây dựng chính sách khuyến khích, đầu tư mạnh mẽ vào cơ sở vật chất, trang thiết bị và công nghệ phục vụ giảng dạy là điều kiện tiên quyết. Cụ thể, các trường nghệ thuật cần được trang bị phòng thu mini, micro chuyên dụng, sound card, hệ thống âm thanh hiện đại… Những thiết bị này không chỉ hỗ trợ giảng dạy mà còn giúp SV tiếp cận môi trường học tập chuyên nghiệp ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Đồng thời, cần có cơ chế tài chính linh hoạt để các đơn vị đào tạo có thể chủ động trong việc nâng cấp thiết bị và ứng dụng công nghệ mới.

b. Phát triển chương trình đào tạo tích hợp công nghệ

Giải pháp thứ hai là phát triển chương trình đào tạo tích hợp, trong đó đưa vào các môn học mới liên quan đến công nghệ âm nhạc, kỹ thuật phòng thu, xử lý âm thanh và ứng dụng AI trong luyện thanh. Việc thiết kế các học phần như "Công nghệ phòng thu cơ bản", "Ứng dụng phần mềm chỉnh sửa giọng hát" hay "AI trong nghệ thuật biểu diễn" sẽ giúp SV không chỉ hiểu rõ hơn về công nghệ mà còn trang bị kỹ năng cần thiết để thích nghi với xu hướng phát triển của ngành công nghiệp âm nhạc hiện đại. Ngoài ra, các buổi workshop chuyên sâu, tọa đàm với chuyên gia công nghệ âm nhạc cũng là hình thức đào tạo hiệu quả, giúp SV tiếp cận kiến thức thực tiễn và cập nhật xu hướng mới.

c. Nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên

Đội ngũ GV đóng vai trò trung tâm trong quá trình giảng dạy và truyền đạt kiến thức. Do đó, nâng cao năng lực chuyên môn và công nghệ cho GV là giải pháp không thể thiếu. Các trường cần tổ chức các khóa tập huấn định kỳ về công nghệ giáo dục, kỹ thuật âm thanh, phần mềm chỉnh sửa giọng hát, sử dụng thiết bị phòng thu… Đồng thời, tạo điều kiện cho GV tham gia các hội thảo chuyên ngành trong nước và quốc tế để cập nhật kiến thức mới; mở rộng mạng lưới học thuật và nâng cao chất lượng giảng dạy. Việc GV thành thạo công nghệ sẽ giúp họ chủ động hơn trong việc thiết kế bài giảng, tổ chức lớp học và hỗ trợ SV luyện tập hiệu quả.

d. Tích hợp công nghệ vào hoạt động giảng dạy

Việc tích hợp công nghệ vào giảng dạy cần được đẩy mạnh theo hướng cá nhân hóa và tăng tính tương tác. GV nên sử dụng các phần mềm chỉnh sửa âm thanh như Adobe Audition, Cubase hoặc các nền tảng học thanh nhạc trực tuyến như Yousician, SingSharp… để hỗ trợ SV luyện tập. Các ứng dụng luyện thanh và công cụ phân tích giọng hát như VoCo Vocal Coach, Voice Analyzer cũng giúp SV nhận diện điểm mạnh, điểm yếu trong giọng hát của mình và có kế hoạch cải thiện cụ thể. Việc sử dụng công nghệ không chỉ giúp quá trình học tập trở nên sinh động, hấp dẫn mà còn tạo điều kiện cho SV chủ động hơn trong việc rèn luyện kỹ năng cho mỗi cá nhân.

e. Xây dựng thư viện tài liệu số chuyên biệt

Thư viện tài liệu số chuyên biệt về nghệ thuật thanh nhạc là một nguồn tài nguyên quý giá, hỗ trợ SV trong quá trình học tập và nghiên cứu. Thư viện này cần bao gồm các bản ghi âm, video biểu diễn, tài liệu hướng dẫn kỹ thuật, bài tập luyện thanh… Các tài liệu như bài tập kỹ thuật của Concone, các tác phẩm luyện thanh của Vaccai, video biểu diễn của các nghệ sĩ nổi tiếng trên YouTube… cần được hệ thống hóa, phân loại theo trình độ và tích hợp vào chương trình học. Ngoài ra, việc xây dựng kho dữ liệu mở, cho phép SV truy cập ở mọi lúc, mọi nơi cũng là yếu tố quan trọng giúp nâng cao hiệu quả học tập ngoài giờ lên lớp.

g. Tăng cường hợp tác với nghệ sĩ thanh nhạc chuyên nghiệp

Một giải pháp mang tính thực tiễn cao là tăng cường hợp tác với các nghệ sĩ thanh nhạc chuyên nghiệp. Các buổi giao lưu, trình diễn, chia sẻ kinh nghiệm từ nghệ sĩ sẽ giúp SV học hỏi trực tiếp về kỹ năng biểu diễn, xử lý ca khúc, làm chủ sân khấu và phát triển phong cách cá nhân. Đây là cầu nối quan trọng giữa môi trường học thuật và thực tiễn nghề nghiệp, giúp SV hình dung rõ hơn về con đường phát triển sự nghiệp sau khi tốt nghiệp. Ngoài ra, việc mời nghệ sĩ tham gia giảng dạy chuyên đề, hướng dẫn thực hành cũng góp phần làm phong phú nội dung đào tạo và tạo động lực học tập cho SV. Có thể thấy, nâng cao hiệu quả sử dụng PTDH trong đào tạo nghệ thuật thanh nhạc chuyên nghiệp không chỉ là yêu cầu về mặt kỹ thuật mà còn là chiến lược phát triển giáo dục nghệ thuật trong thời đại số. Các giải pháp nêu trên cần được triển khai đồng bộ, có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà quản lý, cơ sở đào tạo, GV và SV. Khi công nghệ được tích hợp một cách hợp lý vào quá trình giảng dạy, không gian học tập sẽ trở nên linh hoạt, sáng tạo và hiệu quả hơn, góp phần đào tạo nên những nghệ sĩ thanh nhạc có năng lực chuyên môn cao, thích ứng tốt với thị trường âm nhạc hiện

3.4.2. Định hướng phát triển

Trong bối cảnh công nghệ ngày càng gắn bó mật thiết với giáo dục nghệ thuật, việc định hướng phát triển PTDH trong đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp cần được triển khai theo hướng hiện đại, linh hoạt và tích hợp đa lĩnh vực. Một trong những định hướng quan trọng là phát triển các chương trình học trực tuyến về nghệ thuật thanh nhạc. Các khóa học online sẽ giúp người học học tập linh hoạt về thời gian và không gian, đồng thời tiếp cận với tài liệu, bài giảng và phản hồi từ GV một cách thuận tiện. Bên cạnh đó, việc tổ chức các cuộc thi trực tuyến là một hình thức đổi mới sáng tạo, giúp người học có cơ hội trình diễn, thể hiện năng lực và nhận được phản hồi trực tiếp từ các nghệ sĩ, chuyên gia trong ngành. Đây không chỉ là sân chơi nghệ thuật mà còn là môi trường học tập thực tiễn, giúp SV rèn luyện kỹ năng biểu diễn và xử lý tác phẩm. Trong nghiên cứu cả nhóm tác giả Mawusi Foster Eddison cũng cho biết: "Nghiên cứu cho thấy để công nghệ máy tính đạt được hiệu quả trong giáo dục Âm nhạc cần phải thúc đẩy sự quan tâm từ phía người học và người dạy. Các GV và SV cần chủ động khơi dậy hứng thú trong việc tiếp cận và sử dụng công nghệ, đồng thời nỗ lực nhìn nhận công nghệ như một công cụ hữu hiệu trong quá trình truyền đạt và tiếp nhận tri thức" [5].

Vì vậy, để đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực nghệ thuật chất lượng trong thời đại số, việc phát triển các chương trình học tích hợp giữa nghệ thuật thanh nhạc và các lĩnh vực liên quan như sân khấu, âm nhạc học, điện ảnh… là hết sức cần thiết. Sự tích hợp này không chỉ giúp SV mở rộng tư duy nghệ thuật mà còn tạo điều kiện để họ khám phá chiều sâu của mối liên hệ giữa thanh nhạc và các loại hình biểu diễn khác. Qua đó, người học có thể hình thành năng lực sáng tạo đa chiều, biết cách vận dụng kiến thức liên ngành vào thực tiễn biểu diễn và sáng tác. Đồng thời, việc tiếp cận với các lĩnh vực nghệ thuật khác còn giúp SV nâng cao khả năng thích nghi với môi trường làm việc đa dạng, linh hoạt, đặc biệt trong bối cảnh công nghệ số đang làm thay đổi mạnh mẽ cách thức tiếp cận và truyền tải nghệ thuật. Đây là hướng đi chiến lược nhằm xây dựng chương trình đào tạo hiện đại, gắn kết giữa lý thuyết và thực hành, giữa truyền thống và đổi mới, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo trong lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn.

4. Kết luận

Có thể thấy, sử dụng PTDH đóng vai trò không thể phủ nhận trong việc nâng cao chất lượng đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp. Từ những công cụ truyền thống như đàn piano đến các ứng dụng công nghệ số tiên tiến như phần mềm luyện thanh, chỉnh sửa âm thanh, AI, thực tế ảo (VR) và thực tế tăng cường (AR), mỗi phương tiện đều mang lại những lợi ích riêng biệt, góp phần tạo nên một thế hệ nghệ sĩ tài năng, toàn diện và thích nghi tốt với môi trường biểu diễn hiện đại. PTDH không chỉ giúp GV truyền đạt kiến thức một cách trực quan, sinh động mà còn hỗ trợ học viên phát triển kỹ năng kỹ thuật, cảm thụ âm nhạc và tư duy nghệ thuật. Việc cá nhân hóa quá trình học tập thông qua công nghệ giúp người học chủ động hơn, luyện tập hiệu quả hơn và từng bước hình thành phong cách biểu diễn chuyên nghiệp. Tuy

nhiên, để phát huy tối đa hiệu quả của các phương tiện này cần có sự đầu tư chiến lược, bài bản từ cấp quản lý đến cơ sở đào tạo. Đồng thời, việc đổi mới chương trình học, nâng cao năng lực GV, xây dựng thư viện tài liệu số và tăng cường hợp tác với nghệ sĩ chuyên nghiệp là những yếu tố then chốt để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội và ngành công nghiệp âm nhạc trong thời đại số.

Tài liệu tham khảo

[1] Lê Vũ Anh (2022). *Giáo dục nghệ thuật cho học sinh trung học phổ thông theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, tập 18 số 3, tr. 45-50.

[2] Phạm Tú Anh (2022). *Phương pháp giảng dạy Thanh nhạc hiện đại*. NXB Âm nhạc, Hà Nội

[3] Beemucis (2020), *Khái quát về phương tiện dạy học*. Nguồn: https://www.beemusic.vn/2020/09/khai-quat-ve-phuong-tien-day-hoc.html, ngày 17/9/2020.

[4] Tiêu Kim Cương (2004). *Bài giảng môn học: Lý luận dạy học*. Trường Đại học Bách khoa Hà Nội.

[5] Nhiều tác giả (2023). *Nâng cao chất lượng đào tạo Thanh nhạc trong giai đoạn hiện nay*. NXB Dân trí, Hà Nội.

[6] Nguyễn Thị Hương Giang (2025). *Đổi mới phương pháp giảng dạy Thanh nhạc trong kỷ nguyên số*. Nguồn: https://vanhoathoidai.vn/doi-moi-phuong-phap-giang-day-thanh-nhac-trong-ky-nguyen-so-a45215.html, ngày 11/9/2025.

[7] Hồ Hoàng Hà (2023). *Ứng dụng công nghệ trong dạy học Thanh nhạc*. Nguồn: https://nhandan.vn/ung-dung-cong-nghe-trong-day-hoc-thanh-nhac-post768324.html,ngày 21/8/2023.

[8] Nguyễn Thị Thanh Thảo (2025). *Giáo trình Giáo dục Nghệ thuật*. NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

[9] Mawusi Foster Eddison - Eric Kwadzo Klutse - Kwadwo - Samuel Bassey (2020). *The Role of Technology in Vocal Pedagogy: A Survey of Computer Usage in Teaching Music in Colleges of Education in The Volta Region, Ghana*. International Journal of Scientific Research and Management, No 8, pp. 1139-1157.

[10] A. & Davis Brown, M. (2017). *Digital Tools for the Modern Singer*. Oxford University Press.

THIẾT KẾ KẾ HOẠCH BÀI DẠY TÍCH HỢP...

Tiếp theo trang 151

Kết quả phân tích thực trạng cho thấy ảnh hưởng của yếu tố khách quan ở đây là mục tiêu, chương trình, nội dung, chỉ đạo chuyên môn và cơ sở vật chất phục vụ hoạt động dạy học. Yếu tố chủ quan chủ yếu thể hiện trong năng lực nghiên cứu, thiết kế bài dạy, công tác chuẩn bị và tổ chức hoạt động học tập cho HS bị hạn chế bởi nguồn tài liệu tham khảo chuyên môn. Thực tiễn này cho thấy yêu cầu cấp thiết hiện nay là cần xây dựng và cung cấp các KHBD được thiết kế sẵn, vừa đảm bảo tính sư phạm, vừa phù hợp với năng lực HS và điều kiện lớp học. Việc thiết kế sẵn các hoạt động này không chỉ giúp GV tiết kiệm thời gian, chi phí và công sức chuẩn bị mà còn góp phần chuẩn hóa phương pháp, nâng cao chất lượng tổ chức dạy học. Vì vậy, cần tiếp tục nghiên cứu và đổi mới các PPDH, đồng thời xây dựng các chiến lược dạy học phù hợp, tạo môi trường học tập thúc đẩy sự sáng tạo và khả năng giải quyết vấn đề của HS

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.*

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông môn Tự nhiên và Xã hội.*

[3] Chu Thị Hảo (2020). *Thực trạng năng lực dạy học tích hợp của giáo viên trung học cơ sở tỉnh Phú Thọ theo chuẩn nghề nghiệp giáo viên cơ sở giáo dục phổ thông*. Tạp chí Giáo dục, Số 491 kỳ 01 tháng 12, tr. 17-21.

[4] Trần Thị Phương Dung, Nguyễn Thị Kim Ngân, Lưu Tăng Phúc Khang, Đàm Lê Cẩm Tú (2024). *Thực trạng giáo dục STEM trong dạy học nội dung "Con người và sức khỏe" môn Khoa học 4 trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh, 21(7), 1265-1274.

[5] Trịnh Xuân Thắng (2014). *Bảo tồn và phát triển làng nghề truyền thống một cách bền vững.* Nguồn: https://www.tapchicongsan.org.vn/, ngày 02/8/2014.

[6] Nguyễn Thị Xuân Yến, Phạm Phương Anh, Châu Thị Kim Ngân (2024). *Biện pháp bồi dưỡng năng lực dạy học, giáo dục tích hợp nội dung giáo dục địa phương cho giáo viên tiểu học*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh, 21(7), 1286-1297. https://doi.org/10.54607/hcmue.js.21.7.3937(2024).